

Dosarul nr.3ra-773/2021
2-17205357-01-3ra-07072021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (T. Avasiloaie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, Gr. Dașchevici, V. Negru)

DECIZIE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Aliona Miron
Ghenadie Plămădeală
Anatolie Țurcan
Victor Boico
Elena Cobzac

examinând recursul depus de Vasile Gociu,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Gociu împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, persoană terță Vladimir Volcov cu privire la anularea actului administrativ, obligarea examinării plângerii și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Vasile Gociu și menținută hotărârea din 06 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 12 octombrie 2017, Gociu Vasile a depus acțiune în contencios administrativ, ulterior completată prin cererile din 19 martie 2018 și 22 august 2018, împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, persoană terță avocatul Vladimir Volcov, solicitând declararea ca fiind ilegal refuzul din 22 mai 2017 al Comisiei de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, obligarea examinării plângerii cu nr.298/17, cu completările din 17 februarie 2017, privind încălcările legislației și a statutului Profesiei de Avocat, Anexa nr.1, de avocatul Volcov Vladimir cu sancționarea disciplinară acestuia, precum și repararea prejudiciului moral în sumă de 15000 lei (f.d.2-4, 73-77, 90-92 vol.I).

În motivarea acțiunii înaintate a indicat că, la data de 04 noiembrie 2016 a depus plângere către președintele Uniunii Avocaților din Republica Moldova și către Comisia de Etică și Disciplină cu solicitarea de a fi atras la răspundere avocatul Vladimir Volcov în legătură cu încălcările legislației comise de acesta în timpul prestării serviciilor juridice pe care le-a acordat.

Comunică că, în plângerea cu nr.1999/16 din 04 noiembrie 2016 și plângerea cu nr.2000/16 din 04 noiembrie 2016 adresate către președintele Uniunii Avocaților din

Republica Moldova și către Comisia de Etică și Disciplină, a accentuat mai multe încălcări/abateri disciplinare comise de avocatul Vladimir Volcov și a rugat să se constate următoarele încălcări a legislației: neeliberarea bonului de plată pe 100 lei pentru consultație; refuzul avocatului Vladimir Volcov de a-i elibera un exemplar în original al contractului pe cauza civilă M. Șeremet împotriva lui V. Gociu, care i se cuvenea conform legislației și Statutului Profesiei de Avocat, anexa 1; perceperea unei sume exagerate pentru serviciile de asistență juridică prestate (1000 Euro) pe cauza civilă Șeremet împotriva lui Gociu; includerea de către avocatul Vladimir Volcov în contract a sumei onorariului pentru succes de 1000 Euro pe cauza civilă Șeremet împotriva lui Gociu, fără să fi convenit asupra acestei clauze cu clientul; neincluderea de către avocatul Vladimir Volcov a sumei integrale de 1000 Euro (20000 lei) în bonul de plată pe cauza civilă Șeremet împotriva lui Gociu, ci diminuarea ei intenționată și cu bună știință până la suma de doar 18000 lei, motivând că trebuie să achite impozite mari la stat; refuzul avocatului Vladimir Volcov de a depune la cerința clientului său, Vasile Gociu, o cerere în care să solicite cheltuielile de judecată pe cauza civilă Șeremet împotriva lui Gociu, spunându-i să nu-l învețe, că el este avocat și știe ce face; refuzul avocatului Vladimir Volcov de a depune la cerința clientului său Vasile Gociu o cerere la Centrul Național de Expertize Judiciare de pe lângă Ministerul Justiției, pe cauza civilă Șeremet către Gociu, în care să solicite efectuarea expertizei documentației sus menționate, motivând că judecătorul a respins demersul și că cererea trebuie să fie scrisă de client și expediată din numele clientului; refuzul avocatului Vladimir Volcov de a-i elibera clientului său, Vasile Gociu, borderoul de calcul (evaluarea) pe 1000 Euro achitați dânsului ca onorariu pentru asistența juridică pe cauza civilă Șeremet către Gociu, spunând că nu este obligat să o facă; avocatul Vladimir Volcov nu și-a executat obligația de a recupera cheltuielile de judecată suportate de către clientul său, Vasile Gociu, prin neprezentarea de către avocat a bonului de plată în judecată pe cauza civilă Șeremet către Gociu.

Reclamantul mai indică că, plângerea a fost examinată superficial și răspunsul l-a primit peste trei luni și jumătate.

Mai notează reclamantul că, la 10 februarie 2017, a adresat plângerea cu nr.298/17 din 10 februarie 2017, cu nr.299 din 10 februarie 2017 (un exemplar către Președintele Uniunii Avocaților, un exemplar către Comisia de Etică și Disciplină) și completare la această plângere, către președintele Uniunii Avocaților RM și către Comisia de Etică și Disciplină.

Accentuează că, în plângerea depusă la 10 februarie 2017 și completările din 17 februarie 2017 la această plângere, era absolut diferită de plângerea din 04 noiembrie 2016, prin conținutul său, în special prin noile încălcări ale legislației de către avocatul Vladimir Volcov, pe care le invocă și referitor la care nu a mai sesizat Comisia de Etică și Disciplină anterior.

Menționează reclamantul că, plângerea cu nr.2000/16 din 04 noiembrie 2016 se referea la Contractul nr.297 încheiat la 01 septembrie 2014, pe cauza civilă Șeremet către Vasile Gociu, însă prin plângerea din 10 februarie 2017 și completările din 17 februarie 2017, face referire la alte două contracte pentru alte două servicii, contracte pe care anterior avocatul nu le întocmise deși clientul insistase. Ulterior, însă au fost prezentate în instanță ca și cum au fost semnate de clientul său, deși nu i-au fost prezentate spre semnare și nici nu le-a semnat.

Specifică reclamantul că, la 14 ianuarie 2014 a achitat avocatului 500 euro pentru întocmirea unui recurs la Curtea Supremă de Justiție, iar, ultimul nu i-a eliberat bon de plată

pe suma de 500 euro sau echivalentul a 8 940 lei, ci a indicat suma diminuată de 8000 lei, motivând că trebuie să achite impozite mari la stat, totodată, avocatul a refuzat încheierea contractului de asistență juridică, fiind astfel, încălcată Legea cu privire la avocatură și statutul profesiei de avocat anexa nr.1.

Mai comunică reclamantul că, la 05 martie 2014 a achitat avocatului 1000 euro pentru a fi reprezentat în instanța de judecată pe cauza Gociu V. către Goitu, unde la fel, avocatul nu a indicat toată suma în bonul de plată și la fel a refuzat încheierea contractului de asistență juridică, fiind astfel, încălcată Legea cu privire la avocatură și statutul profesiei de avocat anexa nr.1.

Susține că, timp de șapte luni nu a primit un răspuns la plângerea adresată către Comisia pentru Etică și Disciplină, motiv pentru care, la 14 septembrie 2017, prin intermediul fiului său, Daniel Gociu, care a mers la Uniunea Avocaților, a recepționat răspunsul Comisiei pentru Etică și Disciplină la ultima sa plângere din 10 februarie 2017 și completările din aceasta.

Consideră că, Comisia pentru Etică și Disciplină eronat a interpretat petiția cu nr.298/17 și 299/17 din 10 februarie 2017 și completarea la aceasta cu plângerea din 04 noiembrie 2016, din care motiv nu se examinează repetat.

Menționează că, nu este de acord cu răspunsul Comisiei pentru Etică și Disciplină din 22 mai 2017 cu care a luat cunoștință la 14 septembrie 2017, îl consideră neîntemeiat, bazat pe motive formale și eronate.

Indică că, Comisia, superficial și fără a intra în esența motivelor invocate, a concluzionat că petiționarul a depus repetat plângerea.

La 19 martie 2018, reclamantul a înaintat o cerere de concretizare a acțiunii, prin care atras în proces în calitate de intervenient accesoriu avocatul Vladimir Volcov, a solicitat suplimentar, declararea ca fiind ilegal refuzul din 22 mai 2017 al Comisiei de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova (f.d.73-77, vol.I).

La 22 august 2018, reclamantul a înaintat o cerere de concretizare a acțiunii, prin care a solicitat declararea ca fiind ilegal refuzul din 22 mai 2017 al Comisiei de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, obligarea examinării plângerii cu nr.298/17, cu completările din 17 februarie 2017, privind încălcările legislației și a statutului Profesiei de Avocat, Anexa nr.1, de avocatul Vladimir Volcov cu sancționarea acestuia și repararea prejudiciului moral în sumă de 15000 lei (f.d.90-92, vol.I).

Prin hotărârea din 06 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins acțiunea în contencios administrativ înaintată de Vasile Gociu împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, persoană terță Vladimir Volcov cu privire la declararea ca fiind ilegal refuzul din 22 mai 2017 al Comisiei de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, obligarea examinării plângerii cu nr.298/17, cu completările din 17 februarie 2017, privind încălcările legislației și a statutului Profesiei de Avocat, Anexa nr.1, de avocatul Vladimir Volcov și sancționarea acestuia și încasarea prejudiciului moral în valoare de 15 000 lei (f.d.44, 50-52, vol.II).

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 04 mai 2020, Vasile Gociu a depus apel nemotivat (f.d.46-49, vol.II), ulterior, la 26 octombrie 2020 și la 15 februarie 2021, apelantul Vasile Gociu a depus cererea de apel motivată împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului declarat, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d.64-74, 159-170 vol.II).

Prin decizia din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Vasile Gociu, s-a menținut hotărârea din 06 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.211, 212-220, vol.II).

Referitor la fondul cauzei, instanța de apel a apreciat că, hotărârea instanței de fond este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material.

Instanța de apel a stabilit cu certitudine că, Vasile Gociu, la 04 noiembrie 2016 a depus plângeri către președintele Uniunii Avocaților din Republica Moldova și către Comisia de Etică și Disciplină, înregistrate cu nr.1999/16 și nr.2000/16 cu solicitarea de a-i fi aplicată sancțiune avocatului Vladimir Volcov, în legătură cu încălcările legislației comise de acesta în timpul prestării serviciilor juridice pe care le-a acordat.

Completul de judecată al instanței de apel a reținut că, plângerile menționate au fost examinate, fapt ce se confirmă prin răspunsul Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 06 februarie 2017. La 10 februarie 2017, Vasile Gociu a adresat plângerile înregistrate cu nr.298/17 din 10 februarie 2017, cu nr.299 din 10 februarie 2017 către Președintele Uniunii Avocaților și Comisia de Etică și Disciplină, iar la 17 februarie 2017 a depus completări la această plângere. Iar, prin răspunsul Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 22 mai 2017, Vasile Gociu a fost informat despre faptul că, petițiile adresate repetat nu se examinează.

La acest aspect instanța ierarhic inferioară a concluzionat că, instanța de fond a stabilit și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii.

Totodată, instanța de apel a notat că, plângerile înaintate de apelantul/reclamant cu nr.298/17 din 10 februarie 2017, cu nr.299 din 10 februarie 2017, cu completările ulterioare din 17 februarie 2017 adresate către Președintele Uniunii Avocaților și Comisia de Etică și Disciplină, conțin aceleași argumente și informații ca și în plângerile depuse la data de 04 noiembrie 2016 înregistrate cu nr.1999/16 și nr.2000/16 și anume că, nu este mulțumit de serviciile juridice acordate de către Vladimir Volcov, care au fost examinate de Comisia pentru Etică și Disciplină la data de 06 februarie 2017.

În această ordine de idei, Completul de judecată al instanței de apel a constatat că, răspunsul Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 22 mai 2017 este întemeiat și legal, prin urmare apelantului nu i-a fost încălcat dreptul la petiționare.

Drept urmare, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, a punctat că, hotărârea supusă prezentului apel a fost pronunțată de instanța de fond cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil, în sensul definit de art.6 din Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, atât ca ansamblul garanțiilor procedurale enunțate în această dispoziție convențională, cât și dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei, ceea ce presupune inclusiv motivarea hotărârilor, principiul contradictorialității și modul de administrare a probelor.

Sub aspectul motivării hotărârii atacate, a apreciat că prima instanță a expus considerentele de fapt și de drept care i-au format convingerea pentru respingerea prezentei acțiuni.

Sintetizând, Completul de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău a concluzionat că, argumentele expuse de către apelant sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond, reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate

aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală și întemeiată, în corespundere cu normele legale.

Prin prisma acestor constatări, Completul judiciar al instanței de apel a conchis că, la caz, dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia cerințelor părții apelante a fost demonstrată, iar argumentele invocate de către apelant poartă caracter pur formal.

La 26 mai 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, Vasile Gociu a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d.223-225, vol.II), ulterior, la 23 iulie 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții Supreme de Justiție, Vasile Gociu a depus recurs motivat împotriva deciziei recurate, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel într-un alt complet de judecată sau emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Vasile Gociu împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, persoană terță Vladimir Volcov, să fie admisă integral (f.d.1-11, vol.III). Ulterior, la 26 iulie 2021, 01 februarie 2022, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții Supreme de Justiție, Vasile Gociu a depus completări la recursul motivat depus la 23 iulie 2021, solicitând trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel într-un alt complet de judecată (f.d.21-27, 62-69, vol.III).

În motivarea recursului a indicat că, Curtea de Apel Chișinău a emis decizia din 27 aprilie 2021 cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Recurentul menționează că, instanța de apel a examinat cauza dedusă judecării în procedură scrisă, fără a-l informa despre acest fapt, încălcând în acest sens normele de drept procedural.

Mai notează că, la 16 februarie 2021, ora 12:00 s-a prezentat la ședința de judecată de la Curtea de Apel Chișinău, care a fost amânată pentru data de 02 martie 2021, ora 14:30, pentru ca instanța să expedieze părților apelul suplimentar depus de către apelantul Vasile Gociu și să asigure celorlalte părți dreptul la apărare.

La 02 martie 2021, ora 14:30 s-a prezentat la Curtea de Apel Chișinău, însă nu i s-a permis să intre în incinta Curții de Apel Chișinău, fiind informat de către Unitatea de Gardă, despre instituirea stării de urgență, comunicându-i că ședințele de judecată nu vor avea loc și se vor amâna din cauza instituirii regimului special de muncă în legătură cu situația sanitar-epidemiologică și starea de urgență în sănătatea publică instituită. Totodată, i s-a comunicat că, despre data și ora viitoarei ședințe va fi informat suplimentar.

Ulterior, n-a mai fost informat despre următoarea ședință de judecată.

Recurentul menționează că, la 30 aprilie 2021, s-a adresat cu o cerere prin care a solicitat acordarea posibilității de a face cunoștință cu materialele cauzei.

La 04 mai 2021 a făcut cunoștință cu materialele cauzei și tot atunci a constatat că, instanța de apel pronunțase decizia pe cauza dată.

În continuare, recurentul invocă încălcarea esențială a normelor de drept material, încălcarea flagrantă a dreptului la apărare și la egalitatea armelor în proces, nu i s-a acordat posibilitatea să depună explicații și pledoarii în formă scrisă.

Referitor la notificarea despre posibilitatea utilizării dreptului reglementat prin art.218 din Codul administrativ, de a solicita de comun acord, judecarea cauzei în procedură scrisă,

menționează că, nu i-a fost comunicată și prin urmare, nu și-a manifestat acordul cu privire la examinarea cauzei în procedură scrisă.

Totodată, menționează că, nu i-a fost comunicată nici notificarea din 23 aprilie 2021 și prin urmare, nu a cunoscut nici despre data următoarei ședințe din 27 aprilie 2021, ora 12:00.

Astfel, recurentul consideră că, instanța de apel nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a participanților la proces, ce constă în posibilitatea, în primul rând a părților de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare și, astfel, a admis încălcarea prevederilor art.27 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Suplimentar, în susținerea argumentelor invocate în cererea de recurs, recurentul invocă și prevederile art.26 din Constituția Republicii Moldova și jurisprudența CtEDO.

Prin înaintarea cererii de completare a recursului motivat din 23 iulie 2021, recurentul invocă și lipsa de imparțialitate și de obiectivitate a magistratei Veronica Negru, în privința căreia intenționa să-i declare recuzare.

Conform art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art.245 alin.(1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 27 aprilie 2021 (f.d.211, 212-220, vol.II), însă, la materialele cauzei nu este anexată dovada notificării dispozitivului deciziei instanței de apel. Totodată, potrivit recipisei din data de 04 mai 2021 recurentul Vasile Gociu a făcut cunoștință cu materialele cauzei, prin urmare se atestă că, la aceeași dată i-a fost notificat dispozitivul deciziei recurate (f.d.222, vol.II).

La 26 mai 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, Vasile Gociu a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel într-un alt complet de judecată sau emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Vasile Gociu împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, persoană terță Vladimir Volcov, să fie admisă integral (f.d.223-225, vol.II).

La 24 iunie 2021, Vasile Gociu a recepționat decizia motivată din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr.DS8001817109AS, anexat la materialele cauzei (f.d.228, vol.II).

La 23 iulie 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții Supreme de Justiție, Vasile Gociu a depus recurs motivat împotriva deciziei recurate, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel într-un alt complet de judecată sau emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Vasile Gociu împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, persoană terță Vladimir Volcov, să fie admisă integral

(f.d.1-11, vol.III).

Ulterior, la 26 iulie 2021 și la 01 februarie 2022, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții Supreme de Justiție, Vasile Gociu a depus completări la recursul motivat depus la 23 iulie 2021, solicitând trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel într-un alt complet de judecată (f.d.21-27, 62-69, vol.III).

Astfel, instanța de recurs consideră că, cererea de recurs a fost depusă cu respectarea termenului prevăzut de art.245 din Codul administrativ.

La 08 iulie 2021, ulterior la 04 august 2021, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție, a expediat în adresa intimatului Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia pentru Etică și Disciplină și persoanei terțe Vladimir Volcov, copia recursului nemotivat și a celui motivat depus de Vasile Gociu, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței (f.d.232, vol.II, 28-29, vol.III).

La 19 iulie 2021, prin intermediul poștei electronice a Curții Supreme de Justiție, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia pentru Etică și Disciplină, a expediat referința la recursul depus de recurentul Vasile Gociu, solicitând declararea acestuia ca fiind inadmisibil, apreciindu-l ca fiind depus tardiv (f.d.31-37, vol.III).

La 21 august 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa recurentului Vasile Gociu și persoanei terțe Vladimir Volcov copia referinței depuse de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia pentru Etică și Disciplină la recursul depus de Vasile Gociu împotriva Deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d.38, vol.III).

Prin încheierea din 26 ianuarie 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de către Vasile Gociu împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău și s-a numit spre examinare în complet de cinci judecători.

La 23 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice a Curții Supreme de Justiție, reprezentantul Uniunii Avocaților – Zinaida Lupașcu a expediat referința la recursul suplimentar depus de Vasile Gociu, solicitând respingerea acestuia, ca fiind neîntemeiat, lipsit de consistență și suport juridic, bazat pe aprecierea incompletă, subiectivă și unilaterală a probelor administrate (f.d.91-97, vol.III).

La 24 februarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa recurentului Vasile Gociu și persoanei terțe Vladimir Volcov copia referinței depuse de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia pentru Etică și Disciplină la recursul suplimentar depus de Vasile Gociu împotriva Deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d.99, vol.III).

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că, recursul depus de Vasile Gociu urmează a fi admis și casată decizia din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din considerentele ce urmează.

Potrivit art.248 alin.(1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea

Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În corespundere cu art.21 alin.(1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Prin prisma art.194 alin.(2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

La fel, aplicabile sunt și prevederile art.244 alin.(2) coroborate cu art.231 alin.(2) din Codul administrativ, conform cărora pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap.III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap.II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

În sensul art.219 alin.(1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, prin hotărârea din 06 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins acțiunea în contencios administrativ înaintată de Vasile Gociu împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, persoană terță Vladimir Volcov cu privire la declararea ca fiind ilegal refuzul din 22 mai 2017 al Comisiei de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, obligarea examinării plângerii cu nr.298/17, cu completările din 17 februarie 2017, privind încălcările legislației și a statutului Profesiei de Avocat, Anexa nr.1, de avocatul Vladimir Volcov și sancționarea acestuia și încasarea prejudiciului moral în valoare de 15 000 lei (f.d.44, 50-52, vol.II).

Manifestând dezacordul cu hotărârea primei instanțe, la 04 mai 2020, Vasile Gociu a depus apel nemotivat (f.d.46-49, vol.II), ulterior, la 26 octombrie 2020 și la 15 februarie 2021, apelantul Vasile Gociu a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului declarat, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d.64-74, 159-170 vol.II).

Prin notificarea din 27 octombrie 2021, Curtea de Apel Chișinău a comunicat intimatului Uniunea Avocaților din Republica Moldova și persoanei terțe Vladimir Volcov apelul depus de Vasile Gociu și le-a explicat dreptul de a depune referință asupra criticilor formulate în apel, acordându-le termen de 10 zile de la recepționarea notificării pentru depunerea referinței, cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care își întemeiază opinia (f.d.76, vol.II).

Materialele cauzei atestă că, inițial, instanța de apel a reținut cauza spre examinare în ședință de judecată publică, fiind notificate părțile participante la proces despre data, locul și ora examinării cauzei, prin diferite modalități de citare, inclusiv citații expediate acestora prin intermediul oficiului poștal și poștei electronice, precum și prin intermediul telefonogramelor (f.d.78-81, 83-88, 101-103, vol.II).

Despre examinarea cauzei, inițial, în ședință de judecată publică, instanța de recurs reține și din conținutul proceselor verbale a ședinței de judecată din 19 ianuarie 2021 și din 16 februarie 2021, în cadrul căreia apelantul Vasile Gociu a solicitat anexarea la materialele cauzei, cu examinarea ulterioară, cererea de apel suplimentară împotriva hotărârii instanței de fond (f.d.99-100, 171-173, vol.II). Următoarea ședință de judecată a fost preconizată pentru data de 02 martie 2021, ora 14:30, despre care fapt au fost notificate părțile conform rigorilor (f.d.174-175, vol.II).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a reținut din materialele cauzei notificarea Curții de Apel Chișinău, prin care a comunicat participanților la proces despre posibilitatea utilizării prevederilor art.218 din Codul administrativ, de a solicita de comun acord judecarea cauzei în procedură scrisă și necesitatea expedierii în acest sens, prin intermediul poștei electronice a Curții de Apel Chișinău, a cererii de examinare a cauzei în procedură scrisă, iar în caz contrar, ședința de judecată din data de 02 martie 2021 nu va avea loc (f.d.190, vol.II).

Totodată, instanța de recurs a reținut din materialele cauzei deduse judecății că, notificarea mai sus menționată, a fost expediată, prin intermediul poștei electronice, intimatului Uniunea Avocaților din Republica Moldova și persoanei terțe Vladimir Volcov, nu și apelantului Vasile Gociu (f.d.191-192, vol.II), însă, nefiind prezentate cererile de examinare a cauzei în procedură scrisă, ședința de judecată din data de 02 martie 2021 nu a avut loc, instanța de apel stabilind următoarea ședință de judecată pentru data de 27 aprilie 2021 (f.d.194, vol.II).

Ulterior, prin notificarea din 23 aprilie 2021 Curtea de Apel Chișinău a comunicat participanților la proces că, în conformitate cu prevederile pct.6 și 10 din Dispoziția nr.3 din 15 aprilie 2021 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, judecarea cauzei în ordine de apel va avea loc în procedură scrisă la 27 aprilie 2021 și a recomandat prezentarea pledoariilor în formă scrisă până la data ședinței de judecată (f.d.199-200, vol.II).

Fiind investită cu judecarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel examinând cauza în procedură scrisă, în lipsa părților, prin decizia din 27 aprilie 2021 a respins cererea de apel depusă de Vasile Gociu și a menținut hotărârea din 06 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.211, 212-220, vol.II).

Analizând materialele cauzei și efectuând controlul judiciar al deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural și actele normative ale Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, valabile la acel moment, fiind violat dreptul litiganților la un proces echitabil, or, instanța ierarhic inferioară a admis examinarea cauzei în procedură scrisă fără acordul tuturor participanților la proces.

La aspectul dat Colegiul constată că, instanța de apel a decis judecarea cauzei în procedură scrisă, în lipsa participanților la proces, în baza Dispoziției nr.3 din 15 aprilie 2021 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, care *inter alia* prevedea la pct.10: „10. pentru cauzele nespecificate la pct.6, inclusiv prin derogare de la pct.7 din prezenta dispoziție, cu consimțământul participanților la proces, dezbaterile judiciare în

primă instanță și instanța de apel se desfășoară în procedură scrisă, cu excepția cazurilor în care instanța apreciază că, este necesară prezența participanților la ședința de judecată.

Dacă părțile și alți participanți la proces sunt reprezentați de avocați și/sau angajați ai persoanelor juridice de drept public sau privat, alți profesioniști, dezbaterile judiciare se desfășoară în procedură scrisă, cu excepția cazurilor în care instanța apreciază că, este necesară prezența participanților la ședința de judecată.

În conformitate cu art.218 lit.a) din Codul administrativ, examinarea și soluționarea în fond a acțiunii în contencios administrativ are loc conform prevederilor Codului de procedură civilă, cu următoarele excepții: examinarea și soluționarea acțiunii în contencios administrativ are loc în ședință publică, iar în cazuri de excepție stabilite de lege - în ședință închisă. Participanții la proces se citează; în citație se comunică locul, data și ora ședinței. Dacă participanții la proces convin de comun acord, examinarea și soluționarea acțiunii în contencios administrativ are loc în procedură scrisă.

Astfel, pct.10 din Dispoziția nr.3 din 15 aprilie 2021 a stabilit o regulă generală pentru judecarea cauzelor nespecificate la pct.6, și anume „consimțământul participanților la proces”. În procedura administrativă această regulă derivă și din prevederile art.218 din Codul administrativ.

Totodată, instanța de recurs constată că, odată cu conferirea dreptului și a posibilității instanței de apel de a examina cauza în procedură scrisă, în lipsa participanților la proces, pct.10 din Dispoziția nr.3 din 15 aprilie 2021 a mai instituit instanței de apel o obligație suplimentară, de a avea diligență sporită la examinarea cauzelor. Or, Dispoziția nr.3 din 15 aprilie 2021 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a oferit instanțelor de judecată posibilitatea de a alege cauzele care pot fi examinate în lipsa părților și cele în care instanța apreciază că este necesară prezența participanților la ședința de judecată.

În acest sens, Curtea de Apel Chișinău trebuia să țină cont de garanțiile procedurale ale unui proces echitabil, una dintre care este „prezența personală a litigantului și caracterul public al procesului”, care este garantat de art.10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, art.6 CEDO, art.117 Constituția Republicii Moldova, art.23 din Codul de procedură civilă și art.10 Legea privind organizarea judecătorească nr.514 din 06 iulie 1995.

Dreptul la o „audiere publică” derivă din formularea articolului 6 CEDO și este un element al noțiunii de „echitate” și cuprinde printre altele dreptul la o audiere și dreptul prezenței personale în fața instanței a părții litigante într-un proces civil/contencios administrativ (Ekbatani c. Suediei, 26 mai 1988) și dreptul la participarea efectivă (T. și V. c. Regatului Unit, 16 decembrie 1999, §§83-89).

Una din formele publicității procesului civil este „publicitatea pentru părți”, care asigură părților dreptul de a participa efectiv la proces personal sau prin reprezentant. Acest principiu garantează dreptul litiganților de a fi prezenți personal la judecarea cauzei.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a remarcat în jurisprudența sa constantă că, atunci când unei instanțe ierarhic superioare i se cere să examineze o cauză atât în fapt, cât și în drept și să intre în fondul cauzei, atunci instanța ierarhic superioară nu poate, ca o chestiune ce ține de aspectul echității procedurilor, să soluționeze cauza fără implicarea directă și fără audierea reclamantului împotriva căruia se adresează apelul sau este eventual adoptată hotărârea (cauzele Ekbatani c. Suediei, hotărâre din 26 mai 1988, Seria A nr. 134, §§14, 32;

Popovici c. Moldovei, nr. 289/04 și nr. 41194/04, §§71-72, 27 noiembrie 2007; Ziliberberg c. Moldovei, nr. 61821/00, §41, 01 februarie 2005; Godorozea v. Moldova, nr. 17023/05, §32, 06 octombrie 2009; Bucuria c. Moldovei, nr. 10758/05, §24, 05 ianuarie 2010).

Așadar, instanța de apel trebuia să pună pe un cântar dreptul său, instituit prin Dispoziția nr.3 din 15 aprilie 2021, de a examina cauza în procedură scrisă în lipsa participanților la proces și dreptul litiganților la un proces echitabil, care cuprinde *inter alia* dreptul lor de a fi audiați cu privire la chestiunile de drept și de fapt examinate de instanță și de prezenta probe în susținerea pozițiilor sale procesuale, cu atât mai mult că §1 al pct.10 din Dispoziția nr.3 din 15 aprilie 2021 indică expres că derogările de la pct.6 și pct.7 din Decizie pot avea loc doar cu consimțământul participanților la proces.

Cu titlu subsecvent, Colegiul învederează că, o persoană poate renunța la dreptul de a fi prezent la examinarea cauzei, dar această renunțare trebuie să se facă într-o modalitate fără echivoc și să fie însoțită de măsuri minime de protecție a importanței sale (cauza Poitrimol c. Franței).

În condițiile speței, însă, apelantul nu a renunțat de bunăvoie de a participa la judecarea cauzei, deoarece instanța de apel nu i-a oferit oportunitatea de a fi invitat în ședința de judecată pentru o audiere publică și a explica personal situația sa în fața judecătorului.

Mai mult ca atât, notificarea prin care Curtea de Apel Chișinău a comunicat participanților la proces despre faptul că, examinarea cauzei va avea loc în procedură scrisă și despre posibilitatea de a depune pledoariile în formă scrisă, a fost expediată, prin intermediul poștei electronice abia la 26 aprilie 2021, doar în adresa intimatului Uniunea Avocaților din Republica Moldova și persoanei terțe Vladimir Volcov, nu și în adresa apelantului Vasile Gociu (f.d.202, vol.II).

Din cumulul probatoriu anexat speței instanța de recurs reține că, la 01 martie 2021, prin intermediul poștei electronice, avocatul Zinaida Lupașcu în interesele Uniunii Avocaților din Republica Moldova, a expediat cerere de examinare a cauzei în lipsa sa (f.d.193, vol.II).

Astfel, examinând materialele cauzei, Colegiul largit constată cu certitudine că, notificarea prin care Curtea de Apel Chișinău a comunicat participanților la proces despre faptul că, examinarea cauzei va avea loc în procedură scrisă și despre posibilitatea de a depune pledoariile în formă scrisă, n-a fost expediată apelantului Vasile Gociu, ultimul fiind în imposibilitate de a-și valorifica dreptul de apărare a drepturilor sale în fața judecătorului și a redacta pledoariile. Totodată, la materialele cauzei nu este anexat acordul apelantului Vasile Gociu cu privire la examinarea cauzei în ordine de apel, în procedură scrisă, iar acest fapt contravine garanțiilor unui proces echitabil cuprinse în dispozițiile articolului 6 din CEDO.

Astfel, instanța de recurs constată că, Curtea de Apel Chișinău la emiterea hotărârii din 27 aprilie 2021 a admis încălcări de procedură, care afectează dreptul părților la un proces echitabil.

În susținerea concluziei inserate mai sus, Colegiul largit notează că, examinarea judiciară a cauzelor de contencios administrativ se desfășoară în baza principiului contradictorialității și al egalității în drepturi procedurale a participanților la proces, principiu stipulat de legiuitor prin prisma art.43 din Codul administrativ.

În conformitate cu prevederile art.38 din Codul administrativ, înaintea fiecărei decizii judecătorești pe fond, participanților la proces li se oferă posibilitatea de a-și expune punctul de vedere. Audierea poate fi făcută verbal sau în scris. Orice persoană are dreptul la judecarea

cauzei în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță de judecată independentă, imparțială și instituită prin lege. În acest scop, instanța de judecată este obligată să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a procesului.

Totodată, în conformitate cu art.40 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, dreptul la apărare este garantat. Participanților la proces li se asigură posibilitatea de a participa la toate etapele de desfășurare a procesului.

Având în vedere împrejurările constatate, Colegiul lărgit consideră că, instanța ierarhic inferioară era obligată să creeze condiții corespunzătoare pentru ca apelantul să-și exercite în volum deplin drepturile sale procedurale și să aibă acces nemijlocit pentru a pleda în ședința de judecată publică.

În circumstanțele constatate și expuse supra instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea hotărâri date de Curtea de Apel Chișinău, de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

Având în vedere că, instanța de apel nu a asigurat subiecților participanți la raportul juridico-public litigios respectarea garanțiilor unui proces judiciar echitabil și contradictoriu, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral decizia din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău și să restituie cauza instanței de apel, pentru o nouă judecare în ordine de apel, în alt complet de judecată

Conform art.258 alin.(3) și art.248 alin.(1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Vasile Gociu.

Se casează integral decizia din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Gociu împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, persoană terță Vladimir Volcov cu privire la anularea actului administrativ, obligarea examinării plângerii și repararea prejudiciului moral, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Aliona Miron

judecătorii

Ghenadie Plămădeală

Anatolie Țurcan

Victor Boico

Elena Cobzac